

Izhaja:
vsako sredo jutraj
Stane za celo leto 15 L.
» pol leta 8 »
» četrt leta 4 »
Za inozemstvo celo leto lir 40.
Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 59

V Gorici, v sredo 22. septembra 1926.

Leto IX.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. List izdala konsorcijska »GORIŠKE STRAŽE« Tisk Katoliške tiskarne v Gorici, Riva Piazzale štev. 18.
Uprava in uredništvo ulica Mameli štev. 5, — (prej Scuole). — Telef. int. štev. 308.

Težave našega učiteljstva.

Zadnje dneve preživlja naše učiteljstvo in z njim vse naše ljudstvo v mučnem pričakovanju. Od vseh strani prihajajo poročila, da naša vlada proti mnogim učiteljem in učiteljicam ostre odredbe. Mnogi so premeščeni po mnogoletnem službovanju iz dosedanjih službenih mest v druge kraje, nekateri tudi v Istro, drugi dobivajo naravnost od naučnega ministra odloke, kojih enega — glase se prilično vsi enako — priobčujemo v doslovnem prevodu:

Gosp. N. N., učitelj. Ime kraja.

Vaše blagorodje se je postavilo na stališče, ki je v nasprotju s splošnimi političnimi smernicami vlade in ne nudi jamstva za zvesto izvrševanje svojih dolžnosti z ozirom na dejansko propagando, katero vodite v škodo nacije in režima.

Prišel sem do zaključka, da se ukrene potrebno za odpust Vašega blagorodja iz službe v smislu zakona z dne 24. dec. 1925, štev. 2300.

Dovoljujem Vam rok petnajstih dni od dneva prejema tega dopisa, da predložite morebitne opravičbe, ki pa morajo biti pisane in naslovljene na mojo kabinetno pisarno.

Minister Fedele.

Kakšno stališče naj zavzame naše učiteljstvo nasproti tem nepričakovanim ukrepom oblastev? Kaj je njegova dolžnost?

Tisti, ki so premeščeni, naj kljub morebitnim neprijetnostim nemudoma slede uradnemu pozivu in naj v novem kraju vrše z vso vnemo svojo vzvišeno vzgojno službo.

Tisti, ki so dobili ali še dobe zgoraj objavljenemu odloku sličen odlok, naj brezpogojno in brez izjeme vstrežejo ministrom odredbi in predložijo vse dokaze, ki izpričujejo, da njihovo delovanje ni bilo v nikakem oziru protidržavno in protizakonito. Čast in ponos zahtevata od vsakega učitelja in vsake učiteljice, da temu našemu pozivu brez odloga sledi.

Prvič je doprinešenje dokaza, da so ministri očitki brez podlage in najbrže posledica kakih zahrbtnih ovadb, jako enostavno in lahko. Mi, ki naše učiteljstvo do dna duše poznamo, vemo, da se tako strogo za veda svojih službenih dolžnosti, da je gojenje protidržavnih in protitalijanskih težej docela izključeno. Nikjer in pri nobenem učitelju ni bil v letih, katere živimo v novi državi, doprinešen z dejstvi podprt profidokaz. Kdor si upa omajati to našo trditev, naj nastopi!

Drugič bi z izbegavanjem in molkom mogoče vzbudili pri komu misel, da so izrečena sumničenja vendarle do gotove mere in v gotovih slučajih resnična in vtemeljena. Na celokupni učiteljski stan bi s tem vrgli težko senco.

Najslabše in najbolj obsodbe vredno dejanje bi pa storil oni, ki bi radi zgornjega odloka iz sebičnih ali komoditetnih razlogov vrželi puško v koruzo in zbežal. Beg ni bil še nikoli časten in ni nikdar pričal o ponosu, zato ga bo tudi naše učiteljstvo odločno zavrnilo.

Pozivamo v imenu naše pol. organizacije in celokupnega ljudstva naše učiteljstvo, da se izkaže v teh dneh močno in odločno. Krepi naj ga zavest, da stoji naše ljudstvo v močati zvestobi za njim.

Kaj se godi po svetu?

Vstop nemške republike v Zvezo narodov je rodil pretekli teden prve velike uspehe. Razmerje med Francijo in Nemčijo, ki sta se v vojni in po sklepu miru strastno sovražili in mesarili na žive in mrtve, se je tako temeljito spremenilo, da govorimo lahko o pravem političnem preobratu. V petek 17. septembra sta se odpeljala francoski zunanji minister Brian in Nemec Streseman iz Ženeve na francosko ozemlje v vasico Toari, kjer sta skupaj obedovala v majhni gostilnici, ki je znana po svoji dobri kuhinji. Ostala sta pri mizi celih pet ur in se razgovarjala o političnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo njunih držav. Ta dolg obed med bivšima smrtnima sovražnikoma je vzbudil velikansko pozornost med politiki, ki zborujejo ravno kar v Ženevi. Ko sta se zunanja ministra vrnila od sestanka, so ju naskočile trume časnika, da bi zvedeli, o čem sta govorila in sklepala.

»Tajnost v Toariju.«

Brian, ki je zelo živ in dovtipen mož, je brž prestregel radovedne časnika: »Vaša naloga je seveda, da mi stavite vprašanja. Moja pa je, da vam ne odgovorjam.« Začel je praviti da je zadovoljen in da je nemški zunanji minister Streseman pošten in vljuden gospod ter pripomnil, da je bila gora Montblanc, pod katero leži vas Toari, prej vsa v megli in da se je popolnoma razjasnila, ko sta šla s Stresemanom na kosilo. »Toda vrh gore ni bil tako bel, kakor je bilo dno najinih src« — je rekel. Časnikarjem ni dal torej Brian, kakor vidimo, posebno zanimivih političnih pojasnil. Pač pa jim je dal nasvet, naj natiskajo v časopise debel naslov: »Tajnost v Toariju«. Nemški zunanji minister Streseman si je zapel suknjo do vratu in tudi on ni hotel govoriti. Ko so ga spraševali o političnih sklepih v Toariju, je odgovoril, da mu je neko šumeče vino pri kosilu zelo teknilo.

Zakaj sta bila oba državnika tako molčeča? Ker sta sklepala o stvareh, ki niso še veljavne, ker jih morata prej odobriti vladi v Parizu in Berlinu. Dokler niso njih sklepi uradno potrjeni, jih ne sme noben odgovorni državnik spravljati v javnost.

Velikopotezen načrt francosko-nemškega sodelovanja.

Kljub molčečnosti Brianda in Stresemana se je posrečilo časnika, jem zvedeti resnico. Danes piše svetovno časopisje, da so se polagali v Toariju temelji za končni sporazum med Francijo in Nemčijo. V Parizu so spoznali, da ni mogoče zlomiti s silo nemškega naroda. Vse strahote svetovne vojne in vse brezmejno gorje prvih po vojni let ni moglo vničati življenjskih sil Nemčije. Nemci so se zmagovito prerili skozi najtežje krize in danes so spet na potu gospodarskega in političnega napredka. Njih moč rase od leta do leta. Danes so prišli premagani Nemci že tako daleč, da nudijo zmagoviti Franciji finančno pomoč za reševanje francoskega franka. Zato so prišli v Parizu do zaključka, da je najboljša narediti z Nemci prijateljstvo ter se združiti z njimi, posebno v gospodarskih rečeh. Z dru-

ge strani so tudi Nemci mnenja, da je boljši pošten mir kakor negotova nova vojna.

Na taki podlagi sta botala in pogajala v Toariju Brian in Streseman.

Kaj zahtevajo Nemci?

Streseman je razložil Brianu odkrito nemške zahteve. Francosko vojaštvo drži še vedno zasedene obsežne nemške dežele ob reki Renu in v bogatih industrijskih mestih poveljujejo še francoski generali. Vojaštvo naj se umakne čez mejo, da bo zemlja spet svobodna. Taka zahteva je tembolj opravičena, ker mora troške za francoske posadke nositi nemška vlada.

Sarska kotlina se imenuje dežela, ki je spadala prej k Nemčiji, in je padla po mirovni pogodbi v Versajju pod faktično francosko oblast. Pa ne za večne čase, ker pogodba določa, da se bo vršilo v teh krajih po 15 letih ljudsko glasovanje, kjer bo narod sam odločil, ali hoče spet pod Nemčijo ali pa iti pod Francijo. V Sarski kotlini so bogati rudniki in ti bi morali ostati za vse čase last Francije. Streseman zahteva, naj se Francozi odpovedo prostovoljno ljudskemu glasovanju in naj že sedaj vrnejo deželo Nemčiji. Pa ne samo površino zemlje, temveč tudi podzemlje z rudniki. Za rudnike ponujajo Nemci baje 250 milijonov zlatih mark.

Nemčija se nahaja danes pod strogim vojaškim in političnim nadzorstvom. Po vsej Nemčiji so razstresene komisije antante, ki opazujejo nemško delovanje ter poročajo v Pariz. Vsako toliko časa pride nato ukaz na nemško vlado z zahtevami antante. Tako varuštvo je sila neprijetno in škodljivo. Streseman je zahteval od Brianda, naj se nadzorstvo nad Nemčijo ukine.

Pri mirovnih pogajanjih je Nemčija izgubila vse kolonije v Afriki in Aziji. Streseman želi, naj ga Francozi podpirajo pri Zvezi narodov, ko se bodo delili novi mandati, to se pravi nove dežele posameznim državam.

Kaj pa Francozi?

Take so zahteve Nemcev. Francozi bi pa dobili predvsem gospodarske koristi. Po obstoječih pogodbah imajo Francozi pravico do vojne odškodnine, ki se jim ima izplačati v letnih obrokih. Znano pa je, da se nahajajo državne finance Francozov trenutno v velikih zmedah, da so državne blagajne prazne, da se valuta bori obupno za svoj obstanek. Francozi potrebujejo hitre in izdatne pomoči. Zato zahtevajo od Nemcev, naj jim izročijo ogromno svoto zlata naenkrat in ne v obrokih.

V jamstvo za vojno odškodnino je Nemčija izdala med drugim posebne deleže ali obligacije na nemških državnih železnica, ki vzlajajo 11.000 milijonov zlatih mark. Te milijarde služijo pa le v kritje in jamstvo za vojno odškodnino ali reparacije, kakor temu pravijo. Francozi zahtevajo naj jim Nemci izročijo od teh obveznic 4 do 6 milijard, da popravijo z enim mahom frank. Nemci ugovarjajo, da ni mogoče izročiti naenkrat tako ogromnih svot in ponujajo za sedaj baje 1500 milijonov mark.

Železo in premog.

Najvažnejši pa je načrt: združiti francosko in nemško veleindustrijo v nekako veliko skupno podjetje. Podlaga modernemu industrijskemu razmahu sta železo in premog. Dežela, ki ima ta dve surovini, se povspne v današnjem času do velike moči. V njej nastajajo tovarne in delavnice, livarne in peči, proizvajajo se stroji, poljsko orodje, vseh vrst železnina in se izvažajo z dobičkom v tujino. V takih državah je po navadi doma blagostanje in vsled tega tudi izobrazba in kultura. Ozemlje, na katerem prebivajo Nemci in Francozi, to se pravi Francija in Nemčija, imata skoro vse železo in ves premog, kar ga je v Evropi. Ako bi se te dve deželi združili, bi imeli prvo besedo ne samo v gospodarstvu, temveč tudi v politiki Evrope. Vse druge države razen Rusije bi bile od njih odvisne in bi se morale pokoriti. Doslej sta se nemška in francoska industrija borila ena proti drugi in si delali strašno konkurenco. Škoda pa je bila velika za enega in za drugega, zakaj eden je imel premalo železa, drugi premalo premoga. Oba skupaj bi pa imela vsega dovolj in tako so prišli toliko v Parizu kotlikor v Berlinu nekateri možje že pred leti na misel, da bi bilo najbolj pametno, ako bi se obe industriji pobotali in nato združili. Pretekli teden je postala ta misel v Toariju uradni program francoskega in nemškega zunanjega ministra, kar je zgodovinske važnosti.

Kaj pravijo v Londonu in v Rimu?

Ako bi se ta načrt uresničil, bi nastal cel preobrat v evropski politiki. Nemci in Francozi bi delovali v gospodarstvu roko v roki, delili bi si dobičke in narekovali drugim deželam ceno premoga in železa. Razume se samo po sebi, da bi se te dežele branile in nastopale proti francosko-nemški gospodarski zvezi, kar bi seveda Nemce in Francoze še bolj združilo in jih prisililo, da se tudi politično naslonijo eden na drugega.

Razumljivo je torej, da gledajo v Londonu in tudi v Rimu s skrbno pazljivostjo na to, kar se plete in pripravljajo sedaj med Francijo in Nemčijo.

Kakor poroča »Corriere della Sera«, vlada v Londonu precejšnji nemir in Angleži zrejo z veliko sumnivostjo na ta pogajanja. »Deutsche Tageszeitung« pa pravi, da je morda še večja sumnivost v Rimu. »Ni treba pomena,« — piše list — »da je zaupnik Mussolinija državni podtajnik Grandi govoril par dni pred sestankom med Brianom in Stresemanom s tako toplimi besedami o prijateljstvu do Nemčije.

Kaj je z Rusijo?

Kdor dobro premisli, kar smo gori napisali, se ne more čuditi, da so posebno v Londonu tako nemirni. Ako bi se namreč Francija in Nemčija sprijaznili in združili, bi nastale lahko za Angleže resne skrbi. To pa radi sovjetske Rusije. Rusija je zaveznica Nemcev, podpisala je z njimi prijateljsko pogodbo in dela z njimi izvrstne kupčije. Potom Nemcev bi se mogli sčasoma približati Rusiji tudi Francozi in razviti bi se mogla tekom let francosko-nemška-ruska zveza. Sovjetska Rusija ni nasprotna takim načrtom, zakaj čitali smo že nekoč, da je ponujal Čičerin Franciji prijateljsko pogodbo. Rusija

vidi svojega največjega nasprotnika v Angliji, z Angleži je že leta v ostri borbi v Aziji in ravnokar se vršijo boji na Kitajskem. Za Rusijo je Anglija najbolj izrazita zastopnica svetovnega kapitalizma, njo je treba najprej zrušiti, ako naj se delavske množice osvobodijo.

Za to dela na vse pretege, da bi ustvarila protiangliški blok. Razu me se torej, da bi ona z največjim veseljem pozdravila nemško-francosko-rusko zvezo.

Kaj bi pa tako mogočna zveza pomenila za politiko Evrope in sveta, leži na dlani.

DNEVNE VESTI.

Smrt.

Umrli je v Gorici previden s tolažili sv. vere g. Karol Makuc, oče gđc. učiteljice Pavle in Elize Makuc. Pogreb blagega pokojnika bo jutri ob dveh popoldne iz hiše žalosti v Via Trento 16. Bog mu daj mir! Gospodičnoma izrekamo naše sožalje.

Izjava.

Iz Čepovana smo prejeli od tamšnjega g. ital. učitelja Fr. Raunika sledenče pojasnilo:

Javljam staršem vseh učencev čepovanske šole, na kateri sem imel čast tri leta poučevati, da sem vsled dopisa v zadnji »Goriški Straži« zadevajočega mojo osebo takoj prosil šolsko oblastvo, da postopa proti meni po zakonskih določbah. Ker pa so za to postopane potrebne določne obtožbe, prosim starše, da jih čimprej iznesejo ali posamič ali pa zberejo podpise vseh, ki vidijo v mojem obnašanju kaj pohujšljivega za šolsko mladež.

Da ne bi kakorkoli uplival na starše, svetujem, da obtožbe predložijo naravnost didaktičnemu ravnatelju potom sedanje šolske zaupnice gđc. učiteljice Milke Kofol.

Obrtna šola.

Od 21. septembra do 16. oktobra se vrši vpisovanje v obrtno šolo v nekdanjem Šolskem domu v ulici Croce. Prošnja se spiše na kolikovan papir za 2 liri in mora imeti priložene: kolekovan rojstni list, zadnje šolsko spričevalo in izkaz o cepljenih kozah. Prošnje mora podpisati oče ali njegov namestnik. V šolo, ki se deli v strokovno šolo za mehaniko, v strokovno šolo za mizarje in v obrtno žensko šolo, se sprejemajo učenci po dovršenem trinajstem letu in ki so dokončali komplementarno ali meščansko šolo ali pa kako drugo, ki jo ravnateljstvo pripozna za imenovanima enakopravno. Pri vpisu se vplača pristojbina desetih lir. Letna učnina pa znaša 30 lir plačljivih v dveh obrokih. Pouk prične 25. oktobra.

Obrtna nadaljevalna šola.

Opozarjamo vse obrtnike, da morajo po zakonu in pod kaznijo pošiljati svoje učence v obrtno nadaljevalno tečajje. Ti tečajje se bodo kot dosedaj vršili na obrtni šoli v Šolskem domu od 5. oktobra do 31. maja vsak delavnik od šestih do osmih zvečer in ob nedeljah od osmih do poldne. Vpisovanje je od 13. do 30. t. m. Na istem zavodu se otvori 20. oktobra tečaj za prostoročno risanje za gospodarje in delavce. Pouk na tem tečaju se bo delil ob nedeljah dopoldne.

Pevsko in glasb. društvo v Gorici naznanja, da se vrši vpisovanje v glasbeno šolo vsak dan od 9. do 12. ure predpoldne v društvenih prostorih v Trgovskem domu, vhod via Petrarca št. 1. Sprejmejo se učenci za gosli in klavir. Vsak učenec pride 2 krat na teden k pouku ter plača mesečno L 25; vpisnina znaša 5 lir. — Enega revnega učenca, ki v prvem mesecu pokaže prav dober napredek, je odbor sklenil, da ga oprosti učnine za nadaljne mece. S poukom se začne 1. oktobra t. l. **Pevske vaje za žen. in moški zbor** se vršijo ob navadnih dnevih, t. j. v ponedeljek in četrtek za ženski zbor, v torek in petek za moški zbor.

Za Koršičev nagrobnik.

Tem potom se zahvaljujem svojim sedemindvajsetim učiteljskim tovarišem in drugim štirim prijateljem rajnega, ki ste se odzvali mojemu klicu, da postavimo vidni znak hvaležnosti našemu nepozabnemu Vladimirju. — Nagrobnik bo dovršen do vseh svetih in njega sliko podam v kako slovensko ilustracijo. Bratruž Marij.

Cepljenje koz.

Mestni magistrat javlja, da se morajo vsi otroci rojeni v prvem polletju 1926. podvreči v sedanji jesenski sezoni cepljenju. Pravtako tudi otroci rojeni v drugem polletju 1925. in oni, ki so bili že prej rojeni, a še ne cepljeni. Cepljenje se bo vršilo vsak delavnik od treh do štirih popoldne v ulici Mazzini (prej Municipio) št. 7, I. nadstr. od 27. septembra do 29. oktobra. Starši, ki se temu ne podvržejo, bodo kaznovani.

Kateri način je pravi?

Med tem ko je dobilo mnogo naših učiteljev in učiteljic odloke, o katerih govorimo na uvodnem mestu, so bili številni slov. učitelji (okoli 60) kot gostje videmskega mesta v Vidmu na italijanskem tečaju, kjer so zlasti v zaključnih dnevih slišali od raznih oblastev zelo priznalne in spodbudne besede ter jim pri slovesu nihče ni zameril, da so pokazali svoje slovensko prepričanje in značajnost ter so tudi s svojo slovensko pesmijo želi povsod pohvalo in priznanje.

Premestitev.

Goriški poštni ravnatelj kavalir Falzari je premeščen v Opatijo. Na njegovo mesto pride kav. Toli iz kraljestva.

Zavzetje Rima.

V ponedeljek 20. septembra so po vsej Italiji slovesno praznovali obletnico odkar so pijemonteške čete in Garibaldinci 20. sept. 1870. zasedli papeški Rim. S tem dnem je bilo ujedinjenje Italije izvršeno.

Nov »Vedež«.

V založništvu knjigarne Štoka v Trstu je izšel znani »Vedež« za leto 1927. To je X. letnik. Cena v platno vezani bukvi je 4 lire, s priporočeno pošto lir 5.60. Za vso Goriško ga razprodaja edinole Katiška knjigarna v Gorici.

Socialni teden.

Pretečeni teden so imeli italijanski katoličani svoj socialni teden v Genovi. Udeležili so se ga mnogi odlični predstavniki katoliškega banja. Posebno so obravnavali vprašanje katoliške družine.

Napad na solkanski most?

Italijansko časopisje obširno piše o nekem napadu na solkanski most. Neko noč prejšnji teden so slišali čuvaji na mostu neko pičenje jeklenih vrvi pod mostom. Ko so se stražniki približali določnemu mestu, je začelo živahno streljanje od vseh strani. Neznanci so v temni noči pobegnili proti Sabinu. Oblastva so takoj začela zasledovati neznance, a do danes jim še niso prišli na sled. Možno pa je tudi, da niso neznanci namestili napada, ampak, da so le hoteli krasti.

25 lir.

Opozarjamo že sedaj, da bankovci po 25 lir izgubijo veljavo na zadnji dan tega leta. Izmenjate jih lahko pri poštnih uradih.

Pomembna izjava.

Pred nedavnim je avstrijski državni predsednik Heinisch obiskal Burgenland. To je na avstrijsko-ogerski meji, kjer prebivajo Hrvati. Ob tej priliki je državni glavar zagotovil tamkajšnji hrvatski manjšini, da se lahko na gospodarskem in kulturnem polju svobodno gibljejo. Država jim v tem pogledu ne bo stavila nikakih ovir. Da bi se to res zgodilo in tudi za naše brate na Koroškem.

Kdor ima škarje...

Na Španskem nečejo več diktatorskega nasilja in ga nečejo. Pri mo de Rivera, ki je jedva potlačil punt topničarjev, je razglasil ljudsko glasovanje, kdo je zanj in kdo je proti. Baje je dobil 6 milijonov glasov za se. Kje so pa ostali milijoni? Sicer pa ima mož škarje in platno v rokah, ljudski glasovi se že kako potem dobe. Če bi to res ne bilo, ne bi prejšnji teden spet izbruhnila nova vojaška revolucija. To pot se upira svojemu generalu pehota.

Težave naših pevskih zborov.

V zadnji številki smo omenjali pogostna romanja naših društev na Sv. Goro. Tam smo omenili, da so se Dornberžani s svojim zborom 28. t. m. prejšnjega meseca prav dobro postavili. Peli so najmodernejše skladbe pod vodstvom mladega pevovodje — sedmošolca, ki je bil doma na počitnica. Škoda, da so s pričetkom šolskega leta dobri pevci izgubili svojega pevovodjo. Zbor, ki nadkriljuje starega, je ostal brez pevovodja. Ob tej priliki smo hoteli tudi omeniti, da se s sličnimi težavami morajo boriti tudi razni drugi zbori. Pevci se komaj izvezbajo, pa jih mora pevovodja zapustiti. O tej težavi naših zborov bi bilo umestno da bi kak strokovnjak kaj omenil. Saj bi se dal tudi kak fant iz zbora toliko izobraziti, da bi zbor za silo dalje vodil. Naj bi se pevski in glasbeni krogi, pa tudi cerkvena oskrbnitva, kaj kmalu zmenili vsaj za kak početek toli prepotrebne orglarske šole v Gorici.

Lep general.

Na Češkem so doživeli čedno zado. O njej sicer nismo hoteli dosti pisati, a s par besedami jo le moramo omeniti. Za načelnika generalnega štaba je bil mlad človek, 36 let star, general Gajda. Nekaj časa med vojno je bil avstrijski sanitetec, kasneje je uskočil v Črno goro in se ondi izdajal za zdravnika. Po vojni je prišel v Rusijo in se tam na nek čuden način povzpela do visokih vojaških časti. Ko se je vrnil domov na Češko, so ga brž postavili na odločilna mesta. Mlademu možu se je od tolikih časti v glavi zmešalo in je začel uganjati politiko, ki je bila naperjena proti predsedniku Masaryku in sedanji vladavini, hoteč uvesti nad Češko neke vrste vojaške diktature. Baje je tudi izdajal drgim državam vojaške tajnosti. Očitajo mu tudi dvoženstvo in podobne reči. Meni da ga bodo te dni degradirali, a vendar ima Gajda še dosti pristašev med nacionalističnimi prenašeteži.

Orkan.

V petek ponoči je izbruhnil nad cvetočo ameriško pokrajino Florido strašen orkan. Pokrajina, vsa posuta z razkošnimi vilami in bajnimi vrtovi newyorških milijonarjev, je vničena. Nad štiri milijarde dolarjev škode cenijo. Morje se je vzburkalo in poplavlilo obrežje. 1200 ljudi je ob življenje; 5000 ranjencev vzdihujejo po bolnišnicah. Krasno letovišče Miami je razrušeno. Prej srečni in veseljaški prebivalci tavajo kot sence v bedi in revii. Kako nagla je usoda in roka božja!

Čuden slučaj.

V ponedeljek je general Nobile, tečajni junak, obiskal Loreto, kjer je sv. hišica. Med cerimonijami, ki so se vršile na čast Nobilu, je naenkrat ovil plamen kupolo bazilike. Nobile se je brž povzpela na streho in vodil gašenje. Po dvehurnem delu so požar udušili. Škode ni velike.

Svetoletno romanje na Prem.

Na mali šmaren so na Prem priromali možje in fantje iz sosednjih župnij k svetoletni pobožnosti. Sv. leto je dalo pobudo zlasti za misijone. Zato je v ta namen imel g. Kalan, župnik iz Knežaka, zvečer po Zdravi Mariji misijonski govor s skioptičnimi slikami. Govor je bil zanimiv in poučen. Ist dan zvečer in drugo jutro se je spovedovalo. Dne 9. septembra ob 7. uri je g. Simončič, župnik iz Brezovice izčrpnopridigal o Kristusu Kralju. Med sv. mašo je okrog 300 mož in fantov skupno prejelo sv. obhajilo. Pobožnost za pridobitev svetoletnih odpustkov se je z dovoljenjem prevz. škofa iz Reke vršila na ta način, da so šli romarji trikrat okrog cerkve in jo trikrat obiskali ter opravili molitve v namen sv. Očeta. Ob 10. uri je g. Kerhne, dekan iz Postojne v globoko zamišljenem in jedrnatem govoru orisal vzor krščanskega moža in njegov visok poklic v družini. Med slovesno sv. mašo, ki jo je z azistenco opravil g. Kovačič, župnik košanski, sta vrli moški zbor iz Hrenovic s svojimi krepkimi in čistimi glasovi ter domači g. organist z njemu lastno mojstrsko spretnostjo na orglah, mogočno povzdignila svečanost. G. organistu ter pevcem bodi na tem mestu izrečena prisrčna zahvala. Pobožnost se je končala z zahvalno pesmijo in blagoslovom. Premska cerkev, ki je že sama na sebi veličastna, je bila okusno okrašena z venci in cvetjem, za kar gre čast in hvala domačim dekletom. Lepi govori, mogočne orgle in ubrano petje, vse to je vdeležencem pripomoglo k iskreni in neprisljeni pobožnosti, da so se veselili in zadovoljni vračali iz romanja.

Zidanje cerkve na Brjah pri Rihemberku.

Naše uredništvo in pa uredništvo »Edinosti« dobivata precej pisov zastran zidave nove cerkve na Brjah v rihemberški fari. Ker se nekaterim Brejcem čudno zdi, da se »Straža« ne zavzame pri tem neso glasju mnenj ne za eno ne za drugo plat, moramo naslednje povedati:

Zidanje podružne cerkve (ali morda pozneje farne) je lepa in hvalevredna vna Brejcev. Zato bo naš list, ki zastopa katoliško smer, take vneme z veseljem podporal. Prostor, kje naj se zida, ali je zdaj zidanje umestno ali ne, to je pa zaenkrat katevna zadeva Brejcev samih. Ne gre, da bi javno glasilo, ki je berejo široke ljudske množice, iznašalo vse krajevne spore v javnost, če je »Edinost« to hotela, je njena stvar. Skoro se človeku vriva misel, da raznim dopisnikom, ki zavzemajo eno ali drugo stališče pri zidanju cerkve, ni toliko za stvar samo, da bi nova cerkev kazala na verski čut Brejcev in povzdigovala čast božjo, kolikor za neka osebna nesporezumljenja. Svetujemo Brejcem, da se zdaj spore razumejo, čeprav morda niso bila mnenja v začetku vpoštevana, da ne bi postala nova cerkev kal za poznejše rzaprtije. Pripominjamo, da stvarne dopise glede nove cerkve bomo radi priobčili, dopisov pa, ki bi se polemično zavzemali za eno ali drugo plat, pa ne.

Uredništvo.

Širite „Goriško Stražo“

Kaj je novega na deželi?

Podsobotin.

Živimo pač v slabih časih; vedno bolj se pogrezamo v revščino. Vsa ko leto je slabše. Najbolj nas tarejo davki. Največji udarec za nas je toča; zraven tega je tudi pridelek jako majhen, razen sena, ki ga je več kot druga leta. Kakor se sliši bomo dobili kmalu nove zvonove; da bi bilo to tudi res kmalu! Omeniti moramo še, da bi bil že enkrat čas, da se ceste popravijo in kanali očistijo, ker drugače bomo mogli najeti ladje. Zato prosimo, da bi županstvo malo bolj poskrbelo za naše ceste.

Domačin.

Vogersko.

Pretekli teden smo dobili željno pričakovanega župnika g. Ivana Franketa. Želimo, da bi dolgo let vodil v slogi in ljubezni našo župnijo. — Obenem se zahvaljujemo žup. dekanu iz Renč g. Valentinu Pipanu za njegov trud, ki ga je imel z nami kot upravitelj. Bog povrni!

Ledine.

Fantom, ki ste odšli iz ledinske župnije v Francijo, pošilja novi duhovnik v Ledinah iskren pozdrav. Borba za vsakdanji kruh Vas je prisilila, da ste se začasno izselili, vendar ne pozabite, da ste naši in ostanite vedno v zvezi z nami po časopisu in dopisovanju z domačimi. Da se zdravi vrnete!

Janko Žagar.

8. in 12. septembra je vprizorilo Prostovoljno gasilno društvo v Ledinah Finžgarjevo Verigo. Lepo vreme je zlasti na mali šmaren privabilo obilo občinstva na igro. Igrali so na prostem pred zadružno trgovino in vendar smo dobro razumeli izgovorjavo. Igralci so povečini dobro rešili svojo nalogo, dasi so mnogi prvič nastopili. Konec je bil pri prvi prireditvi vsekakor premarlo izraziti in tudi Primož premlad v obraz. Če bi gasilno društvo z vso prireditvijo obogatelo samo za lepe, nove kulise ki so izvršno delo g. R. Kogej, akademičnega slikarja, je bilo vredno truda, a lahko rečemo, da je bil tudi moralen in gmošten uspeh izdaten. Priznanje in pohvala igralcem, g. R. Kogej, ki je bil igri režiser in odboru gasilnega društva, ki je pokazalo, da gre tudi brez plesa in veseljačenja, ki sta se razpasla v mnogih gasilnih društvih po naši deželi. Naj bi zgledu sledila i društva, ki se drže še sporedov iz starih vekov. V res-

nih časih so potrebne prireditve z resnimi sporedi ali pa je bolje, da jih ni. Igralci, ki so po tako obilnem delu pri žetvi in košnji žrtvovali toliko truda za vaje, naj bodo prepričani, da trud ni bil zastonj, ker so s tako primerno igro pripomogli k delu za vzgojo našega ljudstva.

Levpa.

Pri nas smo pred nedavnim dokončali obnovitvena dela pri naši cerkvi in pokopališču. Delo so v splošno zadovoljnost dovršili vrtojbenki zidarji. Vodil ga je »Ufficio Ricostruzioni« (Stavbeni tehnični urad) v Gorici pod spretnim nadzorstvom inž. R. Dorčiča in direkt. kav. Venierja. Asistent je bil geom. Juriza kot tehnični voditelj.

Cerovo.

(Tatvina.) Pri nas imamo »tička«, ki vedno opazuje, kje bi videl kak kotel pred hišo. So namreč nekateri, ki pred hišo kuhajo svinjam ali lug za pranje obleke, in zgodi se, da zabijo skriti kotle čez noč. Pa pride smrde ponoči in odnese kotel. Tako so zmanjkali kotli že več neprevidnim posestnikom. Za tako slabo vzgojenega pobalina, ki ne pozna zapovedi: ne kradi, bi najbolj pristojala bikovka. Dobro poznamo tega grdega potepa in zato bomo tudi pozorni nanj! Prihodnjič kaj več!

Gor. Branica.

Prosv. društvo »Branica« priredi v nedeljo 26. septembra veliko prireditev z zelo pestrim vsporedom. Začetek točno ob treh popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

Črniče.

21. t. m. je umrl v Črničah št. 77 posestnik Cigoj Jožef p. d. pri Zanevih. Bolehal je že več časa, a je vse muke rade volje prenašal. Pokojnik je bil dober gospodar in skrben oče številni družini osmih otrok. Med vojno je bil tudi župan črniške občine. Zvesto je bral naš list in bil vseskozi odločen značaj. Pogreb pokojnikov bo jutri zjutraj. Pokoj njegovi duši! Ostale naj tolaži Bog!

Banjšice.

V ponedeljek zvečer je izbruhnil v vasi Buciki ogenj v hlevu Janeza Žbogarja, pri Verbi. Hlev je pogorel do tal. Zgorelo je vse seno in slama; prešiče so še za časa rešili.

Pri gasitvi je gospodar bil močno opečen na rokah in obrazu. Škoda je velika, posebno ker hlev ni bil nič zavarovan. Gospodarji, zavarujte svoja poslopja proti ognju! Sosede in občane pa pozivljamo, da pone srečnemu pomagajo z lesom in delom!

Dornberg.

Od Gorice do Dornberga se ob sedanji gradi še enotirna železnica. Govori se, da bo sedanja takozvana »vipavska železnica« zvezana s postojnsko. S to novo progjo bi bila najkrajša zveza s starimi pokrajinami naše države in Jugoslavije. Razume se, da bi se s tem razvil velik železniški promet po tej progji. Ker pa je od prvaške postaje do dornberške po železniški progji le kakih 8 minut smo Dornberžani v nevarnosti, da izgubimo sedanjo postajo. S tem bi nam bil zadan hud udarec, ker je po cesti od nas do prvaške postaje skoro uro hoda. Sedanjo bry, ki je bila itak v nevarnosti, da se dan na dan pogrezne, so komaj za silo začeli popravljati. Naša velika občina bi potemtakem morala z vozovi daleč na okrog na prvaško potajo. Upamo, da se bodo poklicani ljudje in naši državni poslanci zavzeli pri višjih oblastvih za stvar, ki je res nujna. Če bi se ne dalo doseči, da ostane sedanja dornberška postaja, naj bi se zgradila vsaj že dolgo nameravana nova cesta z mostom, ki bi bil zgrajen z železniškim vred. K temu seveda bi morala prispevati država. To bi bilo tem lažje, ker železniški most bodo morali itak prenoviti za novo dvotirno železnico.

Bliža se nam trtorejcem tako zaželjeni mesec vinotok. Z veseljem v srcu stopamo od grma do grma in gledamo, kako lepo zori grozdje na toliko negovani in vsem nesrečam izpostavljeni trti. Koliko zahteva paznje in truda, ve samo tisti, ki jo obdeluje. Zato pa tudi ona, ako ni nesreč, obilno poplača njegov trud. Letošnja vinska letina bo težko dosegla lansko, po količini namreč. Del vinogradov je precej poškodovala toča. Po nekaterih pa je grozdje redkejše vsled slabega vremena ob času cvetja. Gotovo pa je da bo vino močnejše od lanskega. Posebno hitro dozoreva grozdje v zadnjem času, ko imamo prave poletne dneve. Takrat bo zadonela naša narodna pesem po vinskih gričih in vrisk trgačev se bo odmeval in sladka kapljica bo spravljena.

Rihemberk.

Dne 5. septembra je tu umrla gospa Ivana Mužina, soproga večletnega rihemberškega trgovca. Po-

kojnica je ležala le dobrih par tednov in kazalo je, da bode bolezen prenesla. V ponedeljek se je čutila že dovolj krepko, da je vstala. Kmalu po obedu ji je prišlo slabo ter par ur pozneje umre.

Dne 11. septembra zjutraj se je počutil soprogo pokojnice, Anton Mužina, precej slabega, v prsih ga je jelo zapirati in onesvesti se ter v par trenutkih je bilo po njem. Tako sta v par dneh bila spet združena onkraj groba mož in žena, ko ju je smrt ločila.

Pokojnik si je že z mladih nog, bil je najprej uslužben v Morassiji, vi trgovini v Gorici, pomagal do samostojnosti. Bil je res mož! N. p. v m.!

Iz Baške doline.

Ni dolgo od tega, kar sem bil po opravkih po gornji Baški dolini. Videl in slišal sem marsikaj zanimivega. Ni pa moj namen danes to opisati, marveč hočem se dotakniti perečega vprašanja, glede katerega mi je več možakarjev tarnalo in je dobro da zve o tem tudi širša javnost, zlasti pa pišemo to zato, da bi nas slišali merodajni krogi.

Dasi je že zastarelo, vendar izmenjava še ne izmenjanih avtrogerskih kron ne more biti kar tako na mrtvi točki.

Ob času izmenjave ni moglo ne šteto lastnikov tega denarja izmenjati teh kron v lire, ker je bil rok za izmenjavo prekratek in ker niso imeli poštni uradi dovolj denarja v blagajnah, da bi bili mogli vsem izmenjati. — Zato je samo v gorenji Grahovski občini ostalo neizmenjanega denarja okrog 150 tisoč kron in to ne po lastni krivdi, marveč po krivdi pristojnih uradov.

Naravnost krivično bi bilo, ako bi bil ta denar, ki je še neizmenjan, a so ga imetniki izročili svoj čas potom županstva na pristojno mesto, vničen, ali pa da bi zanj morda — kot se govori — prejeli kak mal odstotek.

Prav čudno se nam zdi, da se to vprašanje zavlačuje toliko časa in da se tudi naši gg. poslanci ne lotijo, da bi se zadeva čimprej in ugodno rešila.

Zato pozivljamo našega g. poslanca dr. Besednjaka tem potom, da bi povzel primerne korake pri pristojnem mestu, da bi vsaj ta denar, ki se ni izmenjal po nemarnosti strank, ampak oblasti same, izmenjal po menjalnem ključu 60% ali pa vsaj 40% bi bili zadovoljni.

Mnogo posestnikov je zelo prizadetih vsled tega, ker niso mogli izmenjati teh kron. Mogoče bi se le dalo kaj doseči pri oblastvu, ko bi kdo kaj prosil. S—un.

Dr. Henrik Tuma.

PODGORA

Krajeslovna črtica.

Dr. Graviš: Nomi locali Istriani 1910 razlaga: Ronco un campo vicino alla casa, coltivato a gradini — ronček je polje blizu hiše, obdelano v stopnjah.

V Muzejskih Izvestjih 114/VI razlaga Ivan Kunič besedo »V Rankah«, ime za visoke peči nad Rodovino tako-le: Težko bi bilo to ime razložiti, da ni nastalo šele pred desetletji: Padla je namreč raz skalo pred leti neka žena in se ubila in od tega časa se imenuje »Rajnce peč« sčasoma pa Ranče in V Rankah t. j. v Rajnkah. Na Ranči, Zanzenberg, Ranč pa je namreč tudi na Štajerskem, Obranjšče na Cerkljanskem in Obranjšček je nad Idrijo. Pravljičica je torej moze premotila.

Zanimivo je primerjati ronk s pomenom pašten, ki je po Pleteršniku obdelan, ograjen kos, s trtami posejan zemlje, (Tržaška okolica) ali zelena planina na hribu, koder se živina rada pase (Šempeter pri Gorici). Kakor ronk, breg v gori, roncicare, črtati breg v gori, ronco, rovnica za črtanje ali ron-

čelica za obrezovanje — tako se je iz slovenske podlage pašten, po pomenu ne pašnik, ampak prepahan svet v bregu, obdelan po stopnjah, storila pozna latinska beseda pastinare.

Pleteršnikovi podatki so netočni. V tržaški okolici pomeni pašten še dandanes prekopan, strm, zato podzidan svet v stopnjah, tako tudi v Šempetru pri Gorici. Seveda raste po opučenih paštnah dobra piča, zato se ondaj živina rada pase. Da so trte po paštnah in da se ovce rade pasejo po njih je torej podatna in ne bistvena razlaga. Iz te pa Štrekelj iz Erjavčeve potne točke napačno sklepa na pažit iz staroslovenskega pažitj — pašnja iz pasti mesto iz pahati, kakor ruski pašnja pašnja — oranica torej pahana zemlja, pašnja — žito, ker raste na pahani zemlji. Pozno latinski pastinare je delati pašne, pastitum pa je dvorogata rovnica, kopača ali kupulja. Imamo torej slovenski besedi ronček — pašten kot temeljni besedi, iz teh pa latinski roncicare — pastinare, ronco, pastinum.

Ime Podrečje, Področje, Podrenče pod vrhom 240 m je torej starodavna, veleznačilna slovanska beseda.

Na desno proti zahodu od vrha 240 m je »na Školjku«. Školj je pečina iz opoke nad debrom Stoparica t. j. ozek dol za podgorsko cerkvijo, po katerem vede mimo studenca istega imena steza do spomenika in na levo nekoliko pod spomenikom na Olčico, mal stožec sredi med Goro in Šancami 158 m, Olčica bi bilo laško Olivetto, ker je tam po starem rastlo daleč okoli vidno oljkovo drevo. Ime Šanca za 158 m nad Podgoro na desnem ter Šance ob 179 m nad Pevmo na levem bregu Grojnice je izza časa francoskih vojen. Izvirnega slovenskega imena za vrh 158 m nisem mogel zaslediti.

Sedlo južno pod njim in prehod čezenj pa se imenuje »za Koslján«. Širno zahodno pobočje nad vasjo Podgora nosi le malo imen.

Po starem so bili vsi solnčni ronki vinorodni pašni, po vrhu in zadaj so posli ovce. Odkar pa je vodna sila Soče priključila kapitaliste, ki so zgradili tvornice, je mladina začela hoditi na dnino. Imela je stalnega zaslužka čez teden, v nedeljo pa rajanje po krčmah. Priseljevali so se delavci-mezdniki iz Furlanije, tako da je Podgora izgubila čisti slovenski in poljedelski značaj. Stara poljska, gozdna in

brdna imena so ginjevala — in malo jih je ostalo, celo stari ljudje jih več ne poznajo.

Podgorska davčna občina sega precej daleč na jug. Proti Ločniku tvori mejo potočina, ki se izvije izpod Gore pod Področjem ter se pod Ločniško vasjo med grmovjem ovije pod rončino, nad katero stoji vas Ločnik, na levo od Soče. Vode ima le ob velikem deževju, sicer ponikne v prodnati zemlji. Celu podnožje Kalvarije na jug so podgorska tla. Da je tod za davna bržkone do neznanske povodnji, o kateri govore zgodovinarji konec 6. stoletja tekla Soča, kažejo ronki, na katerih stoji vas Ločnik. Značilni ste furlanski imeni Roncis, konec vasi in pod njimi dolincis, ker ravno protipostava obeh kaže na bistveni pomen Roncis ter dokazuje, da ste obe imeni bistveno slovenski. Na zahod spada pod davčno občino Podgora gozdno pobočje pod vrhom 240 m, imenovano v Podgori Pelhan, Pelikani v Ločniku. Okoli Pelhana se ovije nova cesta iz Grojne v Ločnik. Za Pelhanom pada meja nizko doli po gozdu, Ločničani so se zarili daleč v hrib v gozd. Ako iščemo vzrokov ter izhajamo iz gospodarskega stališča, porečemo, da so si pridni

Vrhpolje.

Zadnjikrat smo brali v naši »Goriški Straži« na uvodnem mestu resne besede, s katerimi se opozarja na matere, naj pazijo na svoje hčere, da ne zabredejo v blato in propadejo. Ta opomin naj bi si vzela k srcu tudi neka tukajšnja družina, ki radi sladkih besed in varljivih upov spravlja svojo mladoletno dekle v veliko nevarnost. Naj za danes to zadostuje, ker upamo, da se bodo prizadeti poboljšali.

Brje.

Naše »Bralno in pevsko društvo« je moralo, ker ni dobilo dovoljenja za prireditev dne 12. t. m., isto oddložiti za nedeljo 26. t. m. Za to nevelj je dovoljenje zagotovljeno. Na sporedu je igra »Šarlijeva teta«, petje, tamburanje in srečolov.

Pozdravi fantov-vojakov.**Genova.**

Mi slovenski fantje, ki bivamo pri 6. stotniji »Rdečega križa« v Genovi, pošiljamo pozdrave našim družinam, staršem, tetam, fantom in dekletom, posebno pa pozdravljamo tebe, ljuba »Goriška Straža«, ki nam redno prinašaš novice iz ljubih nam domačih krajev. Žorž Edvard, Duplje pri Vipavi, Pajer Ludvik, Suligoj Izidor, Makuc Fr., Gor. Tribuš, Trpin Franc, Števerjan, Čergol Jožef, Trst.

Darovi za sklad »Goriške Straže«.

N. N., Rihemberg 150 L.; I. Zimov, Vrtojba 5 L.; Zbirka Volče 25 L.; Česnik Ivan, Orešje 5 L.; Bajec Janez, Orešje 5 L.; Trošt Ivan, Col 2 L.; Hladnik Andrej, Col 1 L.; Pregelj Josip, Orešje 4 L.; Pregelj Viktor, Orešje 2 L.; Benčina Karol, Orešje 1 L.; Krapež Anton, Kolk 1 L.; N. N., Orešje 2 L.; Antonija Hladnik, Col 2 L.; Ambrožič Josip, Sabor 2 L.; Pregelj Karol, Orešje 5 L.; Fantje in dekleta, Col 10 L.; Goljavec Gregor, Orešje 1 L.; Hladnik Josip, Col 5 L.; Škvarč Leonard, Orešje 5 L.; Nabrano po fantih in dekletih v Mirnu: Špacapan Ludvik 2 L.; Rusjan Majria 2 L.; Pahor Lojze 1 L.; Leštan Vencelj 10 L.; Marjolja Josip 5 L.; Kogoj Silvij 2 L.; Krpan Ivan 2 L.; Pelicon Leopold 2 L.; Nemec Ivan 2 L.; Bizjak I. Klanc pri Trstu 5 L.; Fantje in dekleta, Nemški Rut 14 L. 50 stot.; v občini Livek darovali: Ivan Perat 2 L.; Skočir Andrej 2 L.; N. N. 2 L.; N. N. 5 L.; Hrast Anton 5 L.; Josip Faletič 1 L.; N. N. 2 L.; Hrast Mirko 3 L.; Perat Franc 2 L.; Josip Faletič 2 L.; Matelič Janez 7 L.; Francka

Šturm 3 L.; hišna štev. 48 — 8 L.; Šturm Anton 2 L.; N. N. 5 L.; Medved Kat. 2 L.; Hrast Rajko 50 stot.; Marica Škeli 1 L.; Perat Anton 5 L.; Medved Anton 2 L.; Košuta Marija 3 L.; N. N. 5 L.; Sivec Josip 5 L.; Mašera M. 1 L.; Franc Perat 1 L.; Hrast Anton 4 L.; Faletič Josip 5 L.; M. Ant. 2 L.; Medved Terezija 2 L.; M. J. 3 L.; Hrast Franc 5 L.; Matelič M. 5 L.; Šekli Josip 2 L.; Perat Josip 1 L.; Mašera Josip 3 L.; Šekli Alojzij, Jevšek 6 L.; Medved Josip 5 L.; Perat Anton 2 L.; Pavel Jelovčan, kurat 10 L. 50 stot.; Ivan Matelič 3 L.; fantje in dekleta 5 L. N. N. Vogerško 2 L.; Černič Štefan, Vrh sv. Mihaela 5 L.; N. N., Vrhovlje 15 L.; Mermolja Ivan, Selo 10 L.; na izletu srednje vipavskega okrožja na Otlaci se je nabralo 47 L. 30 stot.; fantje in dekleta, Ajdovščina 10 L.; Krkoč Franc 2 L. 50 stot.; Rustja Josip 7 L. 50 stot.; Kertelj Ivan 7 L. 50 stot.; Furlan Ivan 1 L.; Žigon Karol 1 L. 50 stot.; Furlan Lojze 1 L.; Gregor Emilija 50 stot.; Kozman Josip 2 L. 50 stot.; N. N., Renče 2 L.; Kodrič Lojze 2 L.; N. N., Golobrd 5 L.; Devetak Ivan, Dol 3 L.; Breščak Štefan 1 L.; Kocijančič Jožef 2 L. — Zadnji izkaz: 6154 L. 40 stot. in 2.50 hol. ogld., danšnji: 448 L. 30 stot., skupaj: 6602 L. 70 stot. in 2.50 h. gld.

Darovi.

Za Slovenko sirotišče: P. n. Albert Komavec za izgubljeno stavo 25 L., p. n. Ljudska posojilnica v Št. Petru pri Gorici 100 L. — Srčna hvala!

Za Alojzijevešče: Sl. Ljudska posojilnica v Drežnici 50 L.; velec. g. dr. Brajša vsled poravnave Belinger — Boštjančič v Solkanu 50 L. — Bog stotero poplačaj!

Listnica uredništva.

Volčjadraga: Postopanje mladoletnega fanta, o katerem poročate, je brezdvomno vse obsodbe vredno. Tudi brezbriznost staršev na pram svojim nedoraslim hčerkam in sinovom zasluži vso grajo. Pri občenju dopisa bi pa kljub temu vzbudilo v vasi preveč besed, zato se nam zdi umestnejše, da ga ne objavimo.

MAJHNA DRUŽINA IŠČE stanovanje v bližini šole »Fumagalli« (ulica Cappella), če je mogoče par kvadratnih metrov vrta ali dvorišča.

Ponudba na upravo Gor. Straže.

Jugoslovanski semenski krompir

Podpisana sprejema prednaročila za jugoslovanski krompir »Oncida« in »Rožnik«

Nemški najzgodnejši krompir

Opozarjamo vse zadrage in zasebnike, da bomo uvozili nemški najzgodnejši krompir že prihodnji mesec, ker je vožnja krompirja iz Nemčije spomladi radi nevarnosti zmrznjenja nemogoča. Zato naj se vsakdo požuri z naročilom, da si bo zagotovil seme.

Zadružna zveza v Gorici Corso Verdi 37.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

CORSO VERDI 32 - - (hiša Centr. Posoj.)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Haymann, vsakovrstno blago za poročence kakor tudi velika izbira moškega in ženskega suknja.

Blago solidno!

Cene zmerne!

Katoliška knjigarna - Gorica

ulica Carducci 2 (Montova hiša)

Za šolsko leto 1926 - 27

ima Katoliška knjigarna ogromno zbirko vseh postavno predpisanih tipov šolskih zvezkov in vseh za šolo spadajočih predmetov. Velika zaloga risarskih potrebščin, Fabiano papirja raznih vrst, risarskega orodja, tušev vseh barv in druge risalne predmete. — **Cene v istini brez konkurence.** — Pravkar je izšel tudi

Vedež 1927

katerega ima Kat. knjigarna v izključni razprodaji za Goriško. Cena kakor lani: Lir 4 za izvod.

== **Trgovcem običajni popust.** ==

ločniški Furlani izkopali po bregovih toliko vinogradov, da so rabili kole iz gozda ter tako odvezli tek stoletij Podgorčanom posest. Ako pa poslušamo staro domačo pravljico, pa je bilo nekdaj v začetku doline med Ločnikom in Mosso na solnčnem gričevju slovensko selo, od koder so prekopavali ronke pod hribom in pasli ovce po vrhovih. To selo pa bi se bilo pogreznilo nekoč v blatu, katero je nanesla rečica Olšica (Ovšica — Usizza), ki se izgublja danes proti zahodu in vzhodu v Brbačino v mužavah pod Prévali.

Proti Pevmi meji Grojnica. Potok ima to ime le do sovodnja Janovskega potoka izpod Ščedna in Števerjana ter iz Globokega izpod Skrc in Kakence. Meja sledi debru Globoko, potem debru pod Velikim Kovačevim, zavije proti jugu čez goz Sveta Meja in prekobali slemenim Na Visokem in Konjec do Pelhana. Rob pod Olšico na zahod je bil pred vojno nagraj Bufolinovec, pod njim proti zahodu gozd Bakovo (t. i. Bukovo), proti Grojni gozd v Dolinah, nad Grojno konec Dolin holm »V Raslêh« onkraj potoka »V Japči«. Obeh imen pravega pomena ne vem.

Iz Grojnice in iz Globokega na

desnem bregu proti jugu se dviga jo vzporedno gozdnati hribci Letična, Konjes, Visoko, Veliko Kovačevo, Malo Kovačevo in Križnica. Med njimi po vrsti debara: Ločniški potok, Konjiški potok, Višoški potok, Kovačevski potok. Kjer se stekata potočini izpod Mašlega Kovačevega in izpod Dednega je Luknjica, iz Grojnice vede stara steza bližnjica pod Velikim Kovačevem do slemen na Počivavec in od tod na slemenu mimo Babnega groba, pod Križnico na desno, pod Ronki na levo, čez Močvirje na Kakenco in do ceste iz Grojne v Vipolže. Od spomenika na Kalvariji vede vojaška cesta od Pelhana skoro vedno po slemenu in zložno na južni strani pod vrhom Rupe ali Vrh Bejenika, 205 m, Vrhom Starega Laha, Vrhom pod Skalami, Vrhom Za Grobljem do Babnega groba, kjer se združi s stezo čez Kovačevo, Zadnja vrhova nad Močvirjem in Kakenco se imenujeta na severni strani Rafut, na južni pa Ronki nad Veliko Brajdo. Pod to je ločniška meja, Števerjana in Cerovega. Mejo nad Cerovem in Ločnikom tvori voznič, ki vede iz Kakence, čez Valerišče pod Kresovnikom 144 m v Gradišče (Gradišcutta).

Ime Babin grob je ostalo po pravljici, ker se je ondi baje na samotni obesila na hrastovo vejo stara znožna ženska. Tudi Furlani iz Ločnice poznajo to ime, ki se nahaja tudi na stari zemljiški mapi »Babina Groppa«. Pod Vrhom Starega Laha in Za Grobljem je gozd Sveta Meja; odkod to ime, ne ve nihče več poročati. Na Sveti Meji je najljepši gozd celega okraja z gabri hrasti in kostanji Fogarjeve posesti. Pod Sveto Mejo in Velikim Kovačevim zadnje strmo debro se imenuje Pod Skalami. To ime poznajo tudi Furlani.

Gozd pod Vrhom Rup, Furlani ga imenujejo Rupis, je v ločniški posesti ter ga tudi ondi imenujejo Konjac. Gozd proti zahodu in nad Sveto Mejo Ločničanje imenujejo Briska, očitno slovensko ime Brišče, kratica iz Brdišče. V mapi je zapisano Dosso di Brisca in Val di Brisca slovenski hrbet nad in Debro v Sveto Mejo. Na južni strani proti Ločniku je debro v Rupah, Val Rupis »Roncs pizzul sopra Rupis« so vinogradi zadnjega pobočja hrbta, ki se dviga iz doline do Vrh Rup. — Ta vrh Slovenci imenujejo Vrh Bujenika, po študentu, ki izvira pod njim. Drugo debro proti jugu je Furlanom Val del Bujenik,

tretje Val de Babina Groppa. Zahodni hrbet je Stamac do vrha 207 metrov. Beseda Stamac tudi po mapi očitno slovenski Strmac, a tudi Gradiščani in Števerjanci izgovarjajo Stamac. Mejni Štekarjevi Ronki se nižajo v gozdnato glavo Čuklja, pod njimi izvira Olšica, v katero se izteka pod Solčnikom, Furlani ga imenujejo Sasnik, ter pod Brežicem, potok izpod Babinega Groba.

Vsa imena podgorske sedanje in nekdanje zemlje kažejo pristna slovenska imena. Ni sledu ne latinskega, ne nemškega, ne furlanskega imena. Kolikor je tujih imen, so lastna imena posestnikov: Pelikani — Pelhan, Bufolinovec, Šance je zgodovinsko ime izza Napoleonovih časov.

Kalvarija za vrh 240 m pa je najnovejše ime izza vojne. Preje so stali trije kameniti križi nižje na jug pod vrhom, že takrat je ime prehajalo na celo goro nad vasjo Podgora. Danes pa moramo sprejeti vsi zgodovinsko ime Kalvarija tudi za vrh 240 m, kjer stoji orjaški skalnati spomenik izza vojne.

(Konec.)

„Pojdite in učite vse narode...!“

Tak ukaz je dal Gospod svojim apostolom. In ti so šli ter delali kot jim je bilo ukazano. Tako se je zgodilo, da je Cerkev Kristusova zasedla v svoj objem vse človeštvo. Njena vesoljstvenost je najbolj viden znak, da je ona za vse čase, za vsa ljudstva in za vse kraje. Cerkev se skozi vso zgodovino ni udejnovala nobeni struji. Izvila se je iz klešč paganstva, se ognila bizantinskemu cezaropapizmu, izšla zmagovito iz oholih namenov nemških Štaufov in ohranila značaj matere za vse narode tudi danes, kljub vsem drugačnim nameram in poskusom. Od kraja do kraja zemlje se moli »Vera« in »Oče naš« v vseh jezikih. Pred dobrim letom je madžarski duhovnik Kertesz zbral v knjižnici »Oče naše« v 1000 jezikih...

Ker je Cerkev mati za vse narode in vsa ljudstva tega sveta, čuva in vpoštevava svojske lastnosti vsake narodne ali plemenske zajednice. Kakor ljubezniva mati pozna nagnjenja svojih otrok in jih vzgaja od prave strani, tako tudi Cerkev skrbno povprašuje po navadah in lastnostih narodov, ki so poklicani v naročje Cerkve. Sv. Avguštin pravi, da Božjemu kraljestvu niti na misel ne pride, da bi rušilo ali vničevalo narodno svojstvo, temveč ravno nasprotno: to goji in pospešuje, da le ne nasprotuje veri.

Najlepše se to pokaže pri misijonskem delovanju katoliške Cerkve. Ob lanskem svetem letu je bila otvorjena v Vatikanu misijonska razstava. Tam se je pokazalo, kaj je že Cerkev storila, da se razširi kraljestvo božje na zemlji. Pa za zdaj nam ni v mislih, da bi to podčrtali, poudariti smo le hoteli, da so največji strokovnjaki v etnografiji, (veda, ki preiskuje šege in navade narodov), pohvalili misijonsko razstavo kot važno ustanovo na polju te vede. S tem je povedano, kako Cerkev skrbi, da se misijonarji vžive v ljudstvo kateremu oznanjajo Kristusov evangelj. Ona zahteva od teh novih apostolov, da sledejo starega človeka in se takorekoč še enkrat prerode. Ni dovolj n. pr. da misijonar na Kitajskem zna le kitajščino, ne, on mora do dna poznati čustvovanje in mišljenje rmenega plemena, če hoče na plodno zemljo vreči zrno sv. resnic. On mora sam postati Kitajec, da bo njegov misijon uspeval. To misel osobito v zadnjih letih poudarja kongregacija za širjenje vere. Še trdnejšo osnovo za svoje misijonsko delo si je postavila Cerkev z zahtevo, naj se med paganskimi narodi iz domačinov samih vzgajajo misijonarji, ki bodo svojim rojakom uspešneje kot tujci oznanjevali božjo besedo.

28. februarja t. l. je izdal papež Pij XI. encikliko »Rerum Eccle-

siae«. V njej govori o katoliških misijonih in kako bi se dali razširiti in poglobiti. Najbolj zanimiv za nas je odstavek, čemu rabijo misijoni grudorodnih duhovnikov in misijonarjev. Sv. oče pravi: »Kakor izpričuje cerkvena zgodovina, so apostoli vsaki novi verski občini postavili na čelo duhovnike sinove tistega naroda. Domače duhovnike je treba uporabljati tudi drugod, ne le pri manj važnih misijonskih poslih. Čudovito je, koliko lažje domači duhovnik, ki je z ljudstvom tesno spojen po rojstvu, miselnosti, čustvovanju in vzgoji, pridobi za vero svoje rojake; on namreč dosti bolj kot kdo drugi pozna na kak način in kako jih je treba pridobiti, dočim tuji misijonarji vsled pomanjkljivega znanja domačega jezika niti uspešno pridigovati ne morejo.«

Take so želje in zahteve katoliške Cerkve, ki pošilja svoje misijonarje med vsa divja in paganska ljudstva.

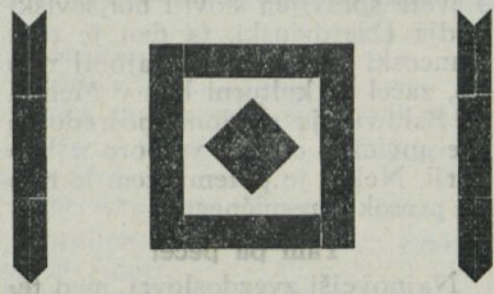
Ali kar lahko Cerkev dela neovirano kje v Afriki, Indiji ali na Kitajskem, tega ne more v Evropi med omikanimi narodi. Nacionalizem je tisti demon, ki se ji tu upira. Nacionalistični prenapetosti v marsikaki državi ne morejo razumeti, da imej ljudstvo svoje domače duhovnike, ki naj mu oznanjajo božjo besedo v maternem jeziku. Take vzglede imamo v Alzaciji, v Vojvodini, na Erdeljskem in še kod drugod. Proslulemu profesorju Lorenzoniju se je celo zahotelo, da se je besno zagnal v slovenske duhovščine, ker se, — pomislite kak zločin! — še pridiga na Travniku v Gorici po slovensko. Torej kar velja za divje rodove, kje doli v džunglah, to naj ne velja v Evropi?! Ali naj Cerkev zataji tukaj svojo vesoljstvenost? Ali z vzgledom povedano, naj bi na ljubo, ne državnim koristim, marveč na ljubo nerazumne mu nacionalizmu, n. pr. Romuni pošiljali med katoliške Nemce na Erdeljskem romunske duhovnike, ki ne poznajo ne jezika, ne miselnosti, ne čustvovanja tamošnjega ljudstva? Cerkev preveč ve ceniti svoje zvanje, da bi poslušala take glasove, ki se prav nič ne skladajo z ukazom: »Pojdite in učite...«

Cerkveni voditelji tudi vedo, da so dolžni iti preko namer takih nacionalističnih politikantov, ker Cerkev je za vse narode in se ne sme in se ne bo udejnovala ne eni državi ne enemu narodu! In tudi ne bo orodje v rokah ljudi, ki zasledujejo svoje cilje. Iz misijonske enciklike sv. očeta naj se uče vsi oni, ki iz političnih razlogov pošiljajo med ljudstva take oznanjevalce božje besede, ki so tistemu ljudstvu tuji po vsem svojem bistvu.

Kristusova Cerkev, ki že po svoji

naravi mora bolj čuvati šibkega kot močnega, je premostila že neštene razlike in bo tudi vse one, ki se ustvarjajo v povojni Evropi. Saj ona in po njej mi vsi vemo, da »je On naš mir, ki je z dveh storil enega in presekala ograjo sovraštva...«

Darujte za sklad

„Goriške Straže“

Zdravstvo.

S. L.

Čuvajmo zobe!

(Spodnje vrstice posebno priporočamo v branje našim ljudem po deželi, kjer se na nego zob še vse premalo da. Izgovor, da ni pri običnem delu časa za to, mora enkrat izginiti.)

Gotovo je zanemarjanje ustne higijene in predvsem opuščanje čiščenja zob eden najpogostejših vzrokov tako pogostih zobnih boleznih, ki povzročajo ne samo hude bolečine, ampak tudi precej stroškov. Ko bi se pa nekoliko več pazilo na vedno snago zob, bi bilo precej takih neprilic prihranjenih. Toda ne samo pomanjkanje snage povzroča obolenje zob, ampak celotni način današnjega življenja je tudi pripomogel, da so se zobne bolezni tako razširile in da zajemajo vedno večji obseg. Najpogostejša bolezen »caries« (gniloba) zob je dobila svoj razmah s civilizacijo; način življenja, ki stremi za tem, da se čim bolj odtujimo od naravnih jedil je vplival zelo slabo na fizično plat človeka. Posebno jedila niso več ona naravna hrana naših pradedov, ki, čeravno preprosta, je bila polna snovi, ki so nujno potrebne za naš organizem, posebno za tvorbo kosti in zobovja. Tudi jedila so dandanes vse preveč umetno mehka in ne dajo zobovju priložnosti za udejstvovanje. Vsak organ, ki ne izpolnjuje svojega fiziološkega dela, se ne more njemu primerno razvijati in je obsojen, da okrni, če ne more izvrševati dela, ki mu je prisojeno od narave.

Prvotni človek je imel zdravo, krepko zobovje, ki je bilo zmožno

prežvečiti in zdrobiti tudi precej trde kosti. To bi se današnjemu človeku zdelo povsem nemogoče! In to vse radi tega, ker si je sam s svojo rafinirano, pomehkuženo hrano oslabil svoje zobovje. Postal je bolj mehko radi pomanjkanja onih snovi, ki mu dajo potrebno trdnost. Razni ostanki jedil, ki ostanejo po jedi med posameznimi zobmi, povzročajo gnilobo, ki zelo škodi zobem. Radi tega ni pretirana zahteva higijene na strogo paznjo ustne snage. Da pa zadostno osnažimo zobe in ustno duplino ni morda zadostno, da si usta splaknemo z vodo, potrebno je, da zobe natančno očistimo s krtačko. Posebno paznjo je treba polagati na prostore, kjer se dva zoba stikata, ker tam se navadno nabira največ snage! Tudi je potrebno zobe očistiti od notranje strani, ker se tudi tam nabirajo ostanki hrane. Poleg krtačke so danes v rabi najrazličnejše paste, prahi in vode. Posebno glede tako imenovanih zobnih past je treba paziti pri izbiri, ker večina teh vsebuje gotove kisline, ki razjedajo zobe. Odlični zobozdravniki še najbolj priporočajo zobni prah, ki je tudi najcenejši! Če pa opazimo, da nam zobje gnijejo, poiščimo si takoj vestnega zobozdravnika, ki nam bo zobovje ozdravil in nas tako obvaroval nepotrebnih bolečin in neprijetnosti. Seveda moramo to storiti takoj v začetku, da ne bomo prisiljeni svojih zob žrtvovati in si jih nadomestiti s tujimi. Če že ne radi drugega bi morali to storiti že z ozirom na stroške, ki bi bili v začetku zelo majhni, a nastanejo pozneje prav občutni.

Kakšni naj bodo torej praktični zaključki tega površnega in kratkega razmišljanja?

1. Umivaj si zobe vsaki dan dvakrat: zjutraj in zvečer; posebno paznjo polagaj na večerno umivanje.

2. Pri umivanju zob ne uporabljaj raznih past, ki vsebujejo kisline, ker te bi tudi škodile tvojim zobem.

3. Koj ko opaziš, da ti kateri izmed zob gnije, poišči si vestnega zobozdravnika, ki ti bo zob ozdravil.

Če boš tem nasvetom sledil, si boš gotovo prihranil veliko trpljenja in denarja!

Valuta.

Dne 22. septembra si dobil:

za 100 franc. frankov	75 50 do	76 50 Lir
za 100 belg. frankov	73.— do	75.— Lir
za 100 švic. frankov	526.— do	535.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	80.50 do	81.25 Lir
za 100 dinarjev	48 40 do	48 90 Lir
za 1 šterling	132.80 do	132 20 Lir
za 1 dolar	27 35 do	27.50 Lir
Novci po 20 frankov	104.— do	109.— Lir
za 100 avst. kron	0.0385 do	0.0395 Lir

Benečijske vojnoodškodninske obveznice: 66.80.

August Strindberg:

Poročen hoče biti.

Novela.

Po vsej pravici lahko rečemo, da so mu jo res obesili okoli vratu. Bila je najstarejša izmed peterih sestra in je imela zraven tega še troje bratov. Izba deklet je bila tesna in majhen pretep ni bil »pri urarjevih« nič izrednega.

On je godel gosli v dvornem orkestru in se je nazival kraljevi dvorni muzikus. Bil je torej »dobro partija«! To je zadostovalo. Seznanil se je bil nekje z dekletom in nato je pomolil svoj nos skozi hišna vrata. Posadili so njega in njo na zofo in sestre so jo nato ščipale v hrbet, bratje so ju imenovali »ona dva«, oče in mati sta bila ljubezniva in tako je postala njegova.

Prihajal je vsako popoldne točno ob petih na obisk in odhajal ob pol sedmih, zakaj ob sedmih je moral

biti v gledišču. Čas njegove zaroke je bil strašen, a slišal je že večkrat praviti, da je zaroka pravcat pekel in da se razmere zboljšajo šele ko se poročiš. Stari, ki je hotel imeti tudi nekoliko veselja od zeta, je strastno ljubil šahovsko igro. Tukaj imam pravega moža, si je mislil, in ubogi zaročenec je moral igrati z njim cele popoldneve. Dekle je sedela zraven ali se pa odstranila iz sobe radi strašnih prepirov, ki so nastajali. Zet je bil redno opuljen. Stari je imel radi tega zanj veliko simpatijo, razen ko je bil raztresen in delal krive poteze, kar se je zelo pogostoma dogajalo.

O nedeljah je obedoval pri nevesti. Tedaj je moral pripovedovati o gledišču: kaj je rekel ta in ta igralec, ta in ta igralka. Nato je pripovedoval stari, kako je bilo v prejšnjih časih, ko sta živela še igralca Troslov in Hegvist. Po kosilu, ko je stari legel spat, sta bila končno trenutek sama. Ali kam naj bi se dala? Dekleta so bila v svoji izbii, fantje

so se šopirili po vseh zofah in stari je ležal v spalnici. Morala sta sedeti v jedlnici, vsak na svoji stolici iz trstike, mati je pa dremala v polsnu v gugalnem stolu.

Po obedu je bil strašno truden in zaspan in bi bil tudi on rad legel, pa je moral sedeti kakor kol na trdi stolici iz trstike in poskušati, da položi dekletu roko okoli pasu. In če sta se poljubila, se je pojavil redno za vrati brat, ki se je pačil in ju posnemal, ali je pa sedela neopažena v kotu sestra in delala strog in jezen obraz.

Koliko sitnarij je imel revež z brezplačnimi listki za v gledišče! Dan za dnem je moral zahtevati v pisarni svoji dve vstopnici, da je zamogel kriti gledališčne potrebe družine in večkrat je moral vtihotapljati fante celo za kulise. Končno so postali v čustvih novega sorodstva tako prosti, da so se vtihotapljali kar sami in najdaljšega fanta so nekega večera vrgli ven, ker je bil prijel neko plesalko za lase, ka-

kor je bil videl delati nekega diplomata med odmor.

Ob sobotnih večerih je bil po večini prost in tedaj je hodil z nevesto na izlet v vrtove z živalmi. Naravno, da je morala biti zraven tudi mama in redko kedaj jo je odrezal brez dveh sestra.

»Oblecita se in pridita z nami,« je rekla nevesta. »Saj Adolf ne more biti nasproten, da napravite izprehod.«

Kako naj bi bil Adolf nasprotoval? Ko pa je bilo treba plačati obed v restavraciji Alhambri, tedaj je bilo to šestkrat tako grenko, kakor če bi bila prišla ona dva sama. In zgodilo se je lahko tudi, da je postala mama trudna. Tedaj so vzeli voz in Adolf je moral sedeti spredaj na kozlu.

Divno je vdihavati za lastni denar kočijažev smrad po žganju in se obračati kakor odmašnik proti Eli, da si jo lahko prašal, ali jo zbe. Večkrat se je tudi dogajalo, da so prišli bratje v Alhambro po se-

Iz širokega sveta.

»Kralj kanarčkov«.

Na Angleškem je umrl neki Jurij Godley. Ta je bil najbolj znameniti gojitelj kanarčkov. S svojimi pevčki je dobil marsikako mednarodno odlikovanje. Poleg svoje hiše v Nerwichu je imel še eno hišo, kjer je gojil svoje pevce in jih prodajal za lepe novce. To je bilo tam žgolenja in petja!

Neokužen otok.

60 kilometrov od newyorške luke je oddaljen Ognjeni otok v Atlantskem oceanu. Čeprav je tako blizu vlemestu New Yorku, vendar na otoku ne poznajo niti železnice, niti avtomobilov, ne plina, ne elektrike, še manj radio ali brzojav. Precej bogati naselniki žive še preprosto življenje. Pa bo brž konec te idile. Bogati Amerikanci namravajo namreč speljati iz New Yorka čez morje avtomobilno cesto do otoka. Tu bodo uredili razkošno morskno kopališče. In otok bo »okužen« od civilizacije.

Mlada, pa že zna.

Na Sedmograškem so aretirali neko 13 letno učenko Emilijo Pompu. Že več mesecev so namreč oblastva opazovala, da kroži veliko ponarejenih bankovcev. Bili so pa tako spretno ponarejeni, da so jih strokovnjaki prav težko ločili od pravih. Koncem vseh koncev je deklica priznala, da je ona v družbi svojih tovarišev in tovarišic ponarejala bankovce. Pred sodniki je pokazala tako zmožnost v risanju in posnemanju, da so se vsi čudili.

Mož je cenejši.

V himalajski kraljevini Nepal so začeli z odpravo suženjstva že pred dvema letoma. Tedaj je ministrski predsednik izdal proglas na vse lastnike sužnjev, naj le te osvobodijo. Tedaj je bila podeljena svoboda 13.000 sužnjem. Ogromna večina posestnikov je pa od vlade zahtevala, naj ona sužnje odkupi. Letos se je to zgodilo in so šle ženske sužnje po 20 do 100 rupij »kos« (okroglo 100 do 500 lir). Za vsakega moškega sužnja je pa dala državna kasa po 20 rupij manj.

Prerokba je dozorela.

Angleški pastor Wynn je pred davnimi leti prerokoval, da bo letošnji 20. julij zelo pomemben dan, ker bo Evropa spet za en korak bližje k svojemu — propadu. Te dni se je »kvaražugon« oglasil v nekem angleškem listu s trditvijo, da se je njegova prerokba docela izpolnila. On pravi: 20. julija je bil nenadno s sveta spravljen sloviti boljševiski vodja Dzerdzinski, ta dan je tudi francoski frank zlezal najbolj nizko, začel je kulturni boj v Mehiki in Baldwin je odklonil posredovanje angleške cerkve v sporu z rušdarji. Nekaj je potemtakem le bilo na prerokbi resničnega.

Tam pa peče!

Najnovejši zvezdoslovci, med temi je tudi profesor Eddington iz Londona, so preračunali, da ima solnce vse večjo toplino kot se je do sedaj domnevalo. Izračunali so, da je v jedru solca 40 milijonov stopinj toplote! Proti robu pojema temperatura in doseže »le« 5600 stopinj.

Široko je polje.

Med 400 milijoni paganov na Kijajskem sta komaj 2 milijona katoličanov, med 30 milijoni paganov v Indokini je katoličanov komaj 1 milijon. V Indiji je 300 milijonov, a Kristusa spoznava le 2 milijona in pol Indijcev. V Afriki je ob strani 180 milijonov paganov 2 milijona katoličanov. Na Japonskem le 170.000, dočim je šintoistov 70 milijonov, v Perziji je 8 milijonov šiitov, katoličkov le 3000, v Melaneziji je 42 milijonov paganov, a katoličanom se prišteva le 120.000, v Arabiji je mohamedancev 5 milijonov, a le 850 tisoč katoličanov in v Polineziji je 200.000 katoličanov na 5 milijonov divjakov.

Sežanski trg.

Na trgu v Sežani 12. sept. t. l. je bilo na prodaj 1257 glav živine in sicer: 575 krav in volov po 400—450 lir stot. žive teže; 79 telet a lir 700 stot. mrtva; 266 konj. Boljši konji iz Jugoslavije od 2500—5000 lir konj; 337 prašičev 5—8 tedenski od 80—120 lir glava.

Kupčija je bila živahna, zlasti onih prašičkov iz Furlanije. Na trgu v Sežani se razprodajajo tudi obuvale iz Mirenskih tovarnen, potem vsakovrstno manufakturno blago, železnina, lesena posoda, kmet. stroji, orala, usnje, steklena in porcelanasta posoda, kotlovinat itd. — Železniške, avtomobilske in vozovne zveze na vse strani so zelo ugodne. Prihodnji tržni dan se vrši 22. sept. t. l.

RAZPIS ZDRAVNIŠKE SLUŽBE zdravniškega konzorcija Črniče.

Se daje na znanje, da zdravniški konzorcij Črniče, Ozeljan, Šempas, Osek, Gojače in Vrtovin, razpisuje službo zdravnika. Čas za vlaganje prošenj poteče z dnem 14. 10. 1926.

Letna plača L 9.000, več 800 L kot zdravstvenemu upravitelju, 3.000 L na leto kot odškodnina za prevažanje (če s konjem, avtomobilom), če s kolesom L 1000 na leto, izven tega obe draginski dokladi.

Prošnja mora biti spisana na kolokovanem papirju od 2 L in mora biti opremljena s sledečimi listinami, ki morajo biti postavno potrjene: 1. italijansko državljanstvo; 2. krstni list; 3. družinski list; 4. spričevalo lepega vedenja; 5. potrdilo vpisa v zdravniški red; 6. spričevalo, ki izkazuje sposobnost v izvrševanju poklica v originalu ali prepisu potrjenem od strani notarja; 7. diploma dovršene šole v originalu ali prepisu potrjenem od strani notarja; 8. spričevalo, da je bil prosilec že zaposlen najmanj eno leto v kaki bolnišnici ali da je že služboval kot notranji občinski zdravnik, v originalu ali prepisu potrjenem od strani notarja; 9. zdravniško spričevalo; 10. potrdilo, da se je plačala pristojbina L 50.10. — Listine pod št. 1, 4 in 9 ne smejo biti starejše kot tri mesece. Nastančna pojasnila daje občinski urad v Črničah.

Črniče, dne 10. 9. 1926.

Tajnik: Dr. Jasnič Alojzij.

Predsednik: Volčič Ivan.

Radi selitve prodam, posamezno ali skupno in po nizki ceni 30 sodov po približno 7 hl in 30 sodčkov po 3, 2, 1 hl in po 50 litrov. Ugodna prilika. Benoni Guerra, Via Trieste 64, Gorica.

Kdor želi kupiti posestvo v Jugoslaviji, naj se obrne na splošno znano in največjo posredovalno pisarno v Sloveniji »Posest«, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 24. Tvrdka izdaja svoj list, v katerem oglašuje veliko število najraznovrstnejših posestev. Naročnina letno Din. 20, polletno Din. 10. Na željo pošljemo 1 številko brezplačno na ogled.

Prodajam bika, 16 mesecev starega, rjave švicarske pasme, potrjena od komisije. Arčon Anton, Volčjadraga 315.

Dijakinje se sprejmejo na hrano hrano in stanovanje. Lenassi, Via Trieste št. 16.

Prošnja. Naproša se dotični gospodar, pri katerem se nahaja Viljem Gorjup iz Gorice, naj nedomoma naznani upravi »Goriške Straže«, ker gre radi vojaških zadev. Fant je nekoliko sloboumen in ima desno roko sključeno.

Motor »Satima« za 10 H. P. skoraj nov se proda in »Dinamo« za 7 H. P. se zamenja ali proda. Kje, pove uprava »Goriške Straže«.

»Vinarska zveza« v Gorici, Via Formica št. 1 ima v svoji zalogi edino naša domača vina. Cene razmeroma nizke.

Hiša s trgovskim lokalom ob cesti v zelo prometnem kraju je na prodaj, kakor tudi zraven spadajoče posestvo, njive, travniki in gozdovi. Proda se skupno ali pa delno. Naslov pove uprava »Goriške Straže«.

Na prodaj je več srednjih in velikih novih hrastovih kadi z železnimi obroči za zelje ali grozdje po nizki ceni. Naslov pri upravi »Goriške Straže«.

Ugodna prilika! V zapadnih Brdih se radi izselitve proda ali odda v najem hiša z vsemi potrebnimi prostori ter s štirimi obrti. Zemljišča nad 35 njiv. Pogoji zelo ugodni. Več pove uprava »Gor. Straže«.

V Mariboru je na prodaj radi bolezni lastnika zelo dobro vpeljana vrtnarija na zelo prometnem kraju. — Naslov in podatki ge dobijo pri Troha, Maribor, Slovenska ulica št. 2 (SHS).

Lloyd Sabauda.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 24. 9. 1926.
»Conte Rosso« 12. 10. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Principe d' Udine« 24. 9. 1926.
»Conte Verde« 2. 10. 1926.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ oziroma v 19 dneh.

v Avstralijo:

»Regina d'Italia« 30. 9. 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik

F. Rosich, Gorica,
Via Contavalle št. 4.

:: STAROZNANA TVRDKA ::

EMILIO WOKULAT & C.

Gorica, Corso V. E. št. 7. in vogal via Barzellini,

priporoča svoje najboljše

FOTOGRAFSKE APARATE

vsake velikosti in vsake cene ter vso pripadajočo pripravo na debelo in drobno.

KRTove KOŽE

kupujem

Pasti in poduk na vprašanja

W. WINDSPACH

GORICA, VIA CARDUCCI 6

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE

ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Lastnik se je specializiral na Dunaju, bil več let asistent zobozdravnika dr. ja Pikla. Laboratorij otvoren že leta 1918. — Sprejema do 9. do 12. in od 2. 6., ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. —

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija **Dr. A. DE FIORI**

V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14

SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

Zdravnik za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini števil. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.

S potrjim srcem naznanjamo, da se je naš ljubljani oče

Karol Makuc

po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere preselil v boljšo domovino.

Pogreb se bo vršil v četrtek 23. t. m. ob 2 popoldne iz Via Trento 16. Vence hvaležno odklanjamo in ga priporočamo v molitev.

V Gorici, dne 21. septembra 1926.

Hčerki Eliza in Pavla.

stre«. Vselej so imeli dober nos, kam je treba priti in dolgi Karel je posil vsakokrat svaka, naj mu posodi nekaj denarja, češ da ni prišel, da bi drugi zanj plačevali. Zgodilo se je lahko tudi, da je nato Erik po tegnili v stran svaka ter ga »usekal« za par kron ali v najslabšem slučaju za 50 vinarjev.

Ker ni mogel videti neveste nikdar na štiri oči, je stopil ž njo pred oltar, ne da bi vedel, kakšna in kdo je. Vedel je samo, da jo ljubi in to je zadostovalo. Obetal si je pa zelo mnogo od zakona, ko bo ona edino njegova.

Ko je imel v nedeljo v žepu oklice in obedoval zadnjič kot fant v Čevljarski kleti, tedaj je videl lastni dom, kjer bo ž njo sam, tako jasno in tako veselo pred seboj ko nikdar. Sedeti ž njo na isti zofi, se ž njo pogovarjati, brez neprijetnih sester in brez bratov, ki se režijo! In ko se je peljal nato na parniku proti Novemu mestu, je sijalo jasnarsko sonce rdeče in metalo za

čolnom snop žarkov v blatno leso. Smreke v vrtovih z živalmi so stale v zelenih vrstah na violičastem večernem nebu kot častna straža in nikdar še ni bilo take luči v zraku in na zemlji. Ko je prišel domov v podstrešno sobo in odložil vsakdanjo obleko, da bi si nadel frak in belo kravato, tedaj je vrgel raz sebe vse, kar je bilo nevšečnega in grdega, vrgel je od sebe zoprno in neredno fantovsko življenje s kupljeno žensko ljubeznijo. Bodočnost je bila brez sence. Pospravil je poslednje drobnarije s starimi oblekami v kovček, ki bi ga morali prenesti v njegov novi dom, kjer bo nocoj že spal. Poslovil se je od stare zofe, ko da bi bila nekaj čistega. Nato je vzel slovo od svoje gospodinje brez posebnega žalovanja; ona pa je bila žalostna, je jokala in mu želela božjega blagoslova in sreče ter prosila miru njegovemu novemu domu.

(Konec prih.)